

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.11.1987, sp. zn. 7 To 29/87, ECLI:CZ:NS:1987:7.TO.29.1987.1

Číslo: 41/1988

Právní věta: Materiální znak trestného činu podle § 127 odst. 2 tr. zák., nezvyšují-li stupeň společenské nebezpečnosti činu na úroveň trestného činu jiné okolnosti (§ 3 odst. 2, 4 tr. zák.), je splněn, jestliže odpovědný hospodářský pracovník jednáním uvedeným v tomto ustanovení způsobil na majetku v socialistickém vlastnictví škodu alespoň okolo 10 000,- Kčs.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 20.11.1987

Spisová značka: 7 To 29/87

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky

Předpisy: 140/1961 Sb. § 127 odst. 2
§ 3 odst. 2
§ 3 odst. 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/II

II. Materiální znak trestného činu podle § 127 odst. 2 tr. zák., nezvyšují-li stupeň společenské nebezpečnosti činu na úroveň trestného činu jiné okolnosti (§ 3 odst. 2, 4 tr. zák.), je splněn, jestliže odpovědný hospodářský pracovník jednáním uvedeným v tomto ustanovení způsobil na majetku v socialistickém vlastnictví škodu alespoň okolo 10 000,- Kčs.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 20. 11. 1987 sp. zn. [7 To 29/87.](#))

Na základě odvolání krajského prokurátora v Ostravě, obžalovaného J. Š. a manželky obžalovaného B. Ch. Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek krajského soudu v Ostravě z 2. června 1987 sp. zn. 3 T 13/85 a věc tomuto soudu vrátil, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem krajského soudu v Ostravě z 2. června 1987 sp. zn. 3 T 13/85 byli uznáni vinnými obžalovaní J. Š. trestným činem nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr.

zák. a trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), c) tr. zák., a L. Ch. trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2 tr. zák.

Za to byli odsouzeni obžalovaný J. Š. podle § 118 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na čtyři léta a k jeho výkonu byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen peněžitý trest ve výměře 20 000,- Kčs a podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl stanoven pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zmařen, náhradní trest odnětí svobody na pět měsíců. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. byl tomuto obžalovanému uložen i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu všech funkcí spojených s hmotnou odpovědností v socialistických organizacích na dobu tři a půl roku. Obžalovaný L. Ch. podle § 127 odst. 2 tr. zák. za použití § 43 odst. 1, § 44 odst. 1, odst. 3 tr. zák. k trestu nápravného opatření v trvání osmi měsíců se srážkou 20 z odměny za práci. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu všech funkcí spojených s hmotnou odpovědností v socialistických organizacích na dobu jednoho roku.

Podle zjištění krajského soudu obžalovaný J. Š. spáchal trestné činy nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zák. a rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. tak, že v době nejméně od počátku května 1984 do konce února 1985 v Hati-Šilheřovicích a dalších místech okresu Opava, aniž k tomu měl potřebné povolení, organizoval, sjednával, řídil a fakturoval provádění melioračních prací pro OSMS v Ostravě převážně pracovníky z řad členů ZO Svazarmu Nové Lublice, okres Opava, které byl předsedou a jejímž jménem danou činnost ve styku s odběratelskou organizací OSMS v Ostravě zakrýval, přičemž za zmíněné období získal na podkladě skutečně provedených prací a výkonů v hodnotě 295 047,- Kčs částkou nejméně 97 363,70 Kčs, na podkladě podvodně nadsazené fakturace v hodnotě 9659,- Kčs částku nejméně 2665,30 Kčs ke škodě odběratelské organizace a ZO Svazarmu Nové Lublice umožnil neoprávněné vytvoření finančních fondů ve výši 204 677,- Kčs; dále nejméně v době od července 1984 do října 1984 jako předseda ZO Svazarmu Nové Lublice zadržel z peněz této organizace určených k výplatě různým osobám částku nejméně 1086,-Kčs, kterou protiprávně použil pro vlastní potřebu.

Krajský soud dále zjistil, že obžalovaný Ch. spáchal trestný čin porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2 tr. zák. tr. že v době nejméně od června 1984 do konce února 1985 v Opavě v úmyslu zajistit plynulé provádění údržbových melioračních prací na vodních tocích a melioračních kanálech v okrese Opava jako referent investiční výstavby OSMS v Ostravě, pověřený technickým dozorem a odpovědný za přebírání těchto prací od dodavatelské organizace, potvrzoval jako správné také fakturační podklady s nadsazenými výkony, jimiž ZO Svazarmu Nové Lublice účtovala OSMS v Ostravě meliorační údržbové práce, což vedlo ve zmíněné společenské organizaci k dosažení dodanými pracemi nepodloženého zisku ve výši nejméně 9659,- Kčs; z této částky bylo vyplaceno na mzdách 2665,30 Kčs.

Proti rozsudku krajského soudu podali v zákonné lhůtě odvolání krajský prokurátor v Ostravě, obžalovaný J. Š. a manželka obžalovaného L. Ch.

Krajský prokurátor ve svém odvolání uvedl, že krajský soud měl při právním posouzení svých skutkových zjištění přihlížet k tomu, že fakturované práce nebyly ve zjištěném rozsahu podvodně nadsazené fakturace (9659,- Kčs) vůbec provedeny, že obžalovaný Ch. nejednal v úmyslu zajistit plnění úkolů své zaměstnavatelské organizace a že ZO Svazarmu Nové Lublice tím získala na úkor odběratelské organizace majetkový prospěch ve výši 6993,70 Kčs. Obžalovaný měl být proto uznán vinným ohledně částky 2665,30 Kčs trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a ohledně částky 6993,70 Kčs trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák., a tedy nikoli jen trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky

podle § 127 odst. 2 tr. zák. Jednání obžalovaného Š. mělo pak být ve zkoumané části posouzeno jako pomoc k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák.

Zástupce generální prokuratury ČSR pozměnil odůvodnění odvolání krajského prokurátora v Ostravě včetně jeho závěrečného návrhu. Uvedl, že napadený rozsudek krajského soudu nevychází z dostatečného objasnění a pečlivého uvážení všech rozhodných okolností. Úvahy krajského prokurátora o aplikaci ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák. pak doplnil tak, že za neoprávněné vytváření finančních fondů „ve větším rozsahu“ ve smyslu citovaného ustanovení tr. zák. je třeba považovat takové dispozice, jejichž objem vyjádřený v penězích činí částku okolo 10 000,- Kčs. Z těchto důvodů zástupce Generální prokuratury ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR pro nejasnost a neúplnost skutkových zjištění v otázce viny zrušil napadený rozsudek a aby věc vrátil krajskému soudu v Ostravě k novému projednání a rozhodnutí.

Obžalovaný Š. ve svém odvolání namítá, že krajský soud provedené důkazy hodnotil vadně a jednostranně. Všechna skutková zjištění napadeného rozsudku jsou proto nesprávná a odporují skutečnosti. Tento obžalovaný proto ve svém odvolání navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek krajského soudu v celém rozsahu a věc tomuto soudu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Manželka obžalovaného L. Ch. uvedla, že podle jejího názoru obžalovaný L. Ch. trestný čin porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2 tr. zák. nespáchal. Také trest, který mu byl uložen, považuje odvolatelka za nepřiměřeně přísný, zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že obžalovaný spolu s ní pečuje o dvě nezletilé děti.

Nejvyšší soud ČSR jako soud odvolací přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo.

Především zjistil, že skutková zjištění v této trestní věci neodpovídají provedeným důkazům. Vysvětlil podrobně, v jakých směrech krajský soud při provádění důkazů a jejich hodnocení pochybil, a popsal, jak měl postupovat, aby objasnil skutečný stav věci.

K právnímu posouzení případu pak Nejvyšší soud ČSR uvedl tyto názory:

Závažného pochybení se krajský soud dopustil tím, že v rozporu s ustanovením § 220 odst. 4 tr. ř. vycházel ze závěru obžaloby, že posuzovaná stíhaná trestná činnost obžalovaného Š. je mimo jiné kvalifikovaným trestným činem nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zák. Krajský soud nepřihlédl při tomto právním závěru k tomu, že obžalovaný takto jednal v postavení předsedy základní společenské organizace, že rozvíjel danou hospodářskou činnost po jménem této základní organizace s úmyslem získat tím pro tuto organizaci a nikoliv pro sebe finanční prostředky. Vycházel-li krajský soud ze zjištění, že obžalovaný ve svém postavení, tedy jako odpovědný hospodářský pracovník ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák., to činil při vědomí, že ZO Svazarmu Nové Lublice nemá k provozování takové hospodářské činnosti potřebné povolení příslušného orgánu Svazarmu, pak měl uvážit, že takové jednání je třeba posoudit jako trestný čin porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. za předpokladu splnění všech znaků skutkové podstaty tohoto trestného činu, a tedy nikoli jako trestný čin nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák. (srov. č. 12/1974 sb. rozh. tr.). Z hlediska tohoto právního názoru pak je třeba hodnotit význam zjištění krajského soudu, že obžalovaný získal z posuzované hospodářské činnosti částku nejméně 97 369,70 Kčs.

Pokud krajský soud vycházel při svém závěru o vině obžalovaného Ch. trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2 tr. zák. ze zjištění,

že z podvodně zvýšené fakturace bylo na odměnách neoprávněně vyplaceno nejméně 2665,30 Kčs, postupoval nesprávně. Materiální znak tohoto trestného činu, nezvyšují-li stupeň společenské nebezpečnosti činu na úroveň trestného činu jiné okolnosti (§ 3 odst. 2, 4 tr. zák.) je možno považovat podle názoru Nejvyššího soudu ČSR za splněný, jen když odpovědný hospodářský pracovník jednáním uvedeným v tomto ustanovení způsobil na majetku v socialistickém vlastnictví škodu alespoň okolo 10 000,- Kčs. K tomuto právnímu názoru uvádí Nejvyšší soud ČSR, že dosavadní praxe se řídila u uvedeného trestného činu hranicí majetkové škody „převyšující částku 5000,- Kčs“ přesto, že v uplynulém období se v Československé socialistické republice změnil zejména vývoj sociálně ekonomických podmínek. Byly dále rozvinuty nové ekonomické a společenské vztahy, v jejichž rámci vzrostlo materiální bohatství společnosti i jednotlivců. Všestranně se zvýšila životní úroveň lidu, podstatně se zvýšily nominální i reálné příjmy obyvatelstva a zároveň se určitou měrou zvýšila průměrná hladina cen.

Z těchto skutečností a z aktuálního úkolu prohloubit diferenciaci trestní odpovědnosti a trestní represi zásadně omezit na závažné případy trestné činnosti vyplývá, že uvedený dosavadní výklad dolní hranice trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 127 odst. 2 tr. zák. (škoda převyšující částku 5000,- Kčs) byl společenským a hospodářským vývojem překonán.

Pro případ, že by krajský soud vzal za prokázáno, že obžalovaný Š. a Ch. v postavení odpovědných hospodářských pracovníků ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. (první jako předseda základní organizace ZO Svazarmu Nové Lublice, druhý jako referent investiční výstavby OSMS) úmyslně ve vzájemné trestné součinnosti neoprávněně vytvořili pro uvedenou základní organizaci Svazarmu finanční fondy, Nejvyšší soud ČSR dodává, že za vytvoření neoprávněného finančního fondu ve větším rozsahu ve smyslu uvedeného ustanovení je nutno považovat vytvoření fondu ve výši okolo 10 000,- Kčs. Nejvyšší soud ČSR opírá tento právní názor o novém vymezení pojmu „ve větším rozsahu“ ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. (podle dřívější praxe to byly dispozice s finančními fondy nebo rezervami vyjádřené v penězích převyšující částku 5000,- Kčs) o tytéž skutečnosti, které jsou výše rozvedeny k novému výkladu ustanovení § 127 odst. 2 tr. zák.